

Direktoratet for naturforvaltning
Tungasletta

7485 Trondheim

Deres referanse

Vår referanse
2003/7920 432.1 FBJ

Vår dato

26.10 2004

HJERKINN SKYTEFELT – OPPSUMMERING AV HØRING

Vedlagt oversendes oppsummering av høring med tilrådinger fra fylkesmannen angående naturrestaurering av Hjerkins skytefelt i kommunene Dovre og Lesja.

Naturrestaurering av Hjerkins skytefelt er et unikt prosjekt i internasjonal sammenheng knyttet til opprydding og restaurering av et større skytefelt. Prosjektet vil bli et utstillingsvindu for norsk naturvernpolitikk når det blir gjennomført. Planarbeidet som er gjennomført viser at det er mulig å nå den ambisjonen Stortinget la til grunn ved nedleggingen av Hjerkins skytefeltet.

Anlegg og veier vil bli fjernet etter hvert som Forsvaret er ferdig med opprydding og restaurering. Når det gjelder veien fra Hjerkins inn til Stridåbrua foreslår vi at tilbakeføringsstatus kan avklares på et senere tidspunkt.

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark kan øke med 155 000 dekar gjennom restaureringen.

Tilbakeføringen vil ha en betydelig profileringsverdi for Oppland fylke, men spesielt for kommunene i Nord-Gudbrandsdalen. Økt markedsføring av de unike naturkvalitetene i regionen vil kunne føre til videre næringsutvikling knyttet til opplevelsesbasert reiseliv.

Alle høringsuttalelsene i saken følger vedlagt.

Kristin Hille Valla

Ellen-Birgitte Strømø
Avdelingsdirektør

Vedlegg:

1. Naturrestaurering av Hjerkins skytefelt, juli 2003, Fylkesmannen i Oppland.
2. Hjerkins skytefelt – tilbakeføring til sivile formål, kommunedelplan for Lesja og Dovre.
3. Kopi av alle høringsuttalelsene
4. Hjerkins skytefelt, oppsummering av høring, tilrådinger, oktober 2004, Fylkesmannen i Oppland

Kopi med vedlegg 4:

Den norske turistforening, pb.7 Sentrum, 0101 Oslo
Forsvarsbygg, pb 4394, 2308 Hamar
Friluftslivets fellesorganisasjon, Nedre Slottsgate 25, 0157 Oslo
Reiselivsbedriftens landsforening, pb. 5465 Majorstua, 0305 Oslo
Dovre næringsforening, pb.172, 2659 Dombås
Friluftsrådernes landsforbund, 1337 Sandvika
Oppdal kommune, 7340 Oppdal
Norges naturvernforbund, boks 342, Sentrum 0101 Oslo
Folkeaksjon redd Dovrefjell, v/Svend Ola Hådi, 2665 Lesja
Norges jeger- og fiskerforbund, pb.94, 1378 Nesbru
Dovrefjellrådet, Rådhuset, 2500 Tynset
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 6404 Molde
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, 7468 Trondheim
Fylkesmannen i Hedmark, pb. 4034, 2306 Hamar
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, pb.6784, 0130 Oslo
Oppland fylkeskommune, serviceboks, 2626 Lillehammer
Dovre fjellstyre, 2660 Dombås
Georg Hukkelås, 2640 Vinstra
Riksantikvaren, pb. 8196 Dep, 0034 Oslo
Villreinrådet i Norge, 2881 Aust Torpa
Snøhetta villreinnemnd, v/Lars Børve, rute 3, 7340 Oppdal
Folldal kommune, 2580 Folldal
Statskog SF, 7468 Trondheim
Snøhetta villreinutvalg, v/Idar Hansen, 6600 Sunndalsøra
Lesja kommune, 2665 Lesja
Dovre kommune, 2662 Dovre
Statens naturoppsyn, 2670 Otta
Miljøverndepartementet, pb.8013 Dep, 0030 Oslo

Fylkesmannen i Oppland

Gr

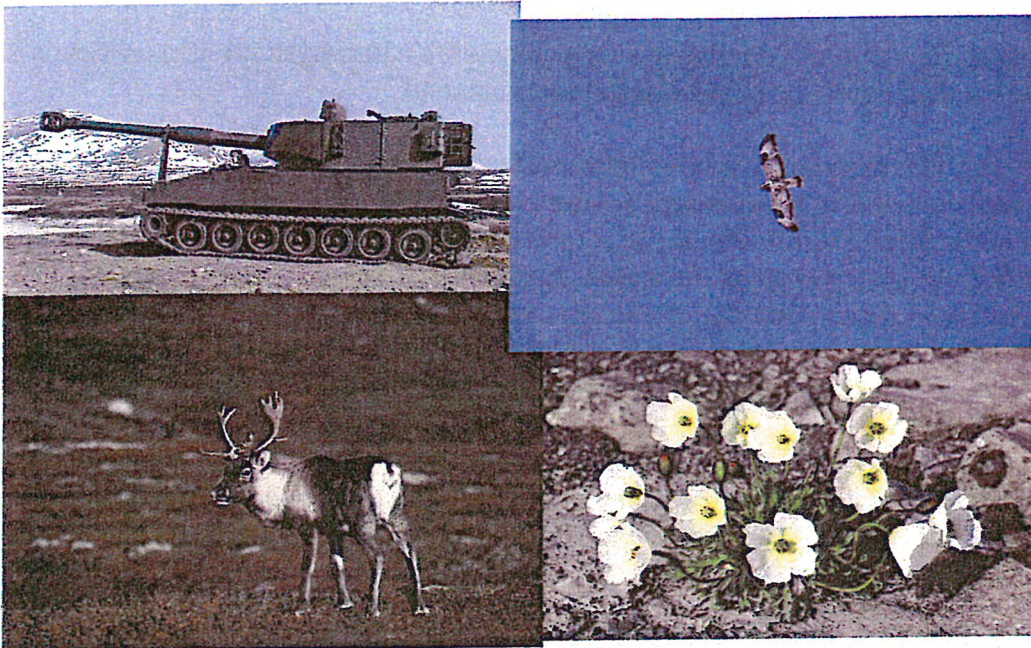

Foto: Tanks, Odd-Erik Martinsen
Villrein, fjellvåk og isssoleie, Per Jordhøy

Hjerkinnskytefelt

Oppsummering av høring

Tilrådingar

Oktober 2004

SAMMENDRAG

Naturrestaurering av Hjerkinn skytefelt vil være det første store tiltaket i Norge som er gjennomført for å utbedre de skadene et skytefelt har hatt på naturen.

Prosjektet er også unikt i internasjonal sammenheng og vil bli et utstillingsvindu for norsk naturvernpolitikk dersom det blir gjennomført.

Det er stor oppslutning om nødvendigheten av å gjennomføre naturrestaureringsprosjektet av hensyn til dyre- og plantelivet, sikkerhet og næringsvirksomhet.

Oppryddingen og tilbakeføringen av skytefeltet anslås av fylkesmannen, ut i fra de pilotprosjektene Forsvaret har gjennomført, å koste mer enn 500 millioner kroner. Nødvendige tiltak er fjerning av blindgjengere, rydde i feltet, sikre området mot forurensing og fjerne tekniske anlegg. Arbeidet er beregnet å pågå i en periode på 20 år fra 2005 til 2025. Fylkesmannen legger til grunn at tekniske inngrep knyttet til veier og anlegg blir fjernet, etter hvert som Forsvaret er ferdig med ryddingen og restaureringen. Når det gjelder veien fra Hjerkinn inn til Stridåbrua foreslår vi at tilbakeføringsstatus kan avklares på et senere tidspunkt.

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark kan øke med 155 000 dekar gjennom restaureringen, og andelen urørt natur (lengre enn 5 kilometer fra et større teknisk inngrep) kan øke med 196 000 dekar.

Tilbakeføringen vil også gi betydelige ringvirkninger for næringslivet både i selve tilbakeføringsperioden og langt fram i tid. Opplevelsesbasert reiseliv knyttet til guida turer og tradisjonelt friluftsliv vil kunne få en betydelig vekst i kommunene rundt Dovrefjell.

INNHOOLD

	Side
Sammendrag	2
1.0 Bakgrunn	4
1.1 Høringsdokumentene	4
2.0 Høringsuttalelser	5
3.0 Kort oppsummering av den enkelte høringsuttalelse	6
4.0 Merknader til høringsdokumentet	10
4.1 Generelle høringsuttalelser	10
4.2 Forurensing av vann og grunn	11
4.3 Kulturminner	12
4.4 Veger og andre tekniske anlegg	13
4.4.1 Snøheimvegen fra avkjøring Rollstadsæter til Stridåbrua	13
4.4.2 Veg, massetak og plasser ved Snøheimvegen fra Stridåbrua til Snøheim	14
4.4.3 Rollstadsetrene og Rollstadseterveien	15
4.4.4 Store ringvei	15
4.4.5 Vegen opp til Terminalhytta ved Tverrfjellet	16
4.4.6 Lille ringvei	16
4.4.7 Vegen/kjørespor fra Haukberget til Einøvlingen	17
4.4.8 Gevær- og håndgranatbaner mellom Grautbekken og Svåni	17
4.4.9 Massetak og fyllinger ved Storrandsvegen	17
4.4.10 HFK-sletta	17
4.4.11 Haukberget I og II	18
4.5 Ammunisjonsrester og blindgjengere	18
5.0 Framtidig vern etter naturvernloven	19
6.0 Prioriterte områder og framdrift	22
7.0 Avbøtende tiltak i oppryddingsperioden	24
8.0 Økonomi	24

1.0 Bakgrunn

Stortinget vedtok den 23.03.99 å opprette et regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet. Det ble i denne saken vedtatt som punkt III at "*Hjerkinn skytefelt legges ned i samsvar med pkt. 7.2 i St.meld.nr. 11 (1998-99) som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell gjennom Sunndalsfjella nasjonalpark, som forlengelse av Dovrefjell nasjonalpark, og landskapsområder vestover fra Rondane nasjonalpark, jf Ny landsplan for nasjonalparker i St.meld.nr.62 (1991-92).*"

Mandatet til restaureringsplanen ligger i dette vedtaket.

Flertallet i Forsvarskomiteen framholder at "*etablering av Regionfelt Østlandet vil kunne gi en betydelig økt naturverngjevinst og helt nye perspektiver for vern og helhetlig forvaltning av Dovrefjell og tilstøtende områder*". Flertallet i Energi- og miljøkomiteen er av samme oppfatning, og understreker i tillegg at det vil være en svært krevende oppgave å restaurere landskap og naturmiljø på Hjerkinn. Komiteen mener at "*en innlemmelse av dette området i verneplanen for Dovrefjell forutsetter at området tilbakeføres til opprinnelig tilstand i henhold til de vernekrav som stilles for et slikt område*".

Miljøvernminister Børge Brende sendte 03.02.03 ut en pressemelding om Snøheim og den framtidige tilbakeføringstilstanden i Hjerkinn skytefelt. Han sier at "*et hovedmål er å tilbakeføre skytefeltet mest mulig til sin opprinnelige naturtilstand. Dette innebærer bl.a. at veinettet innenfor skytefeltet i størst mulig utstrekning skal fjernes.*"

1.1 Høringsdokumentene

Det ble i perioden fra 04.08.03 til 15.10.03 gjennomført en felles høringsprosess for følgende dokumenter: "*Naturrestaurering av Hjerkinn skytefelt*" fra Fylkesmannen i Oppland og "*Visjons- og tilbakeføringsplan for Hjerkinn skytefelt*" fra Lesja og Dovre kommuner. Det felles høringsbrevet ba spesielt om synspunkter på nivå på tilbakeføring av veier og alternative sykkelveier ved tilbakeføringen av Hjerkinn skytefelt til sivile formål. I høringsforslaget fra Fylkesmannen i Oppland ble det lagt opp til et restaureringsnivå som gjorde det mulig å innlemme arealet i skytefeltet i de etablerte verneområdene på Dovrefjell. Miljøverndepartementet ba i høringsbrevet om synspunkter på DNT sine planer om ei betjent turisthytte på Snøheim. Dette er oppsummert i eget dokument fra Fylkesmannen i Oppland av 12.03.04. Dette er oversendt Miljøverndepartementet.

2.0 Høringsuttalelser

I løpet av høringsperioden er det kommet følgende høringsuttalelser.

Offentlige organ

Dovre kommune
Lesja kommune
Oppdal kommune
Oppland fylkeskommune
Dovrefjellrådet
Forsvarsbygg
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Hedmark
Riksantikvaren
Dovre fjellstyre
Lesja fjellstyre
Statens vegvesen
Snøhetta villreinnemnd

Organisasjoner, grunneier med flere

Statskog SF
Norges naturvernforbund
Norges jeger- og fiskerforbund
Folkeaksjon redd Dovrefjell
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (Sabima)
Den norske turistforening
Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO)
Friluftsrådenes landsforbund
Reiselivsbedriftens landsforening
Dovre næringsforening
Oppland sau- og geitalslag
Lesja bondelag
Lesja sau og geitalslag
Villreindrådet i Norge
Snøhetta villreinutvalg

Andre

Asbjørn M. Bentsdal og Ola Jo Botheim
Georg Hukkelås
Ketil Rykhus

3.0 Kort oppsummering av høringsuttalelsene

Offentlige organ

Dovre kommune

Dovre kommune støtter planene for tilbakeføring. Kommunen vil beholde veien fra Hjerkinntil Snøheim og anlegge en sykkelvei fra Hjerkinntil Grisungvatna. Kommunen foreslår ingen endringer i forslaget til Visjons- og tilbakeføringsplan for Hjerkinntil skytefelt fra Lesja og Dovre kommuner.

Lesja kommune

Visjons- og tilbakeføringsplan for Hjerkinntil skytefelt fra Lesja og Dovre kommuner ble vedtatt med følgende tillegg:

1. Blindgjengere og andre ammunisjonsrester i området er Forsvarets ansvar i all framtid i forhold til skader som måtte oppstå for mennesker og dyr.
2. Inngrep etter skytefeltet på Lesjas del som massetak, forsvarets bygninger og andre vesentlige naturskader, og veger mellom Grisungen og Dovres grense ved Maribu, tilbakeføres til en tilstand nærmest mulig før skytefeltet.
3. Lesja kommune vil ikke pådra seg eller påføres økonomiske bekostninger av anlegg som måtte bli liggende igjen etter Forsvaret og deres aktivitet innenfor skytefeltets område.
4. Fylkesmannens intensjon om å innlemme Grøndøl inn i framtidens nasjonalpark har Lesja kommune ikke vesentlige merknader til.

Oppdal kommune

Oppdal kommune støtter forslaget om å beholde vegen fra Hjerkinntil Snøheim og sykkelveg fra Hjerkinntil Grisungvatna.

Oppland fylkeskommune

Det må avsettes et næringsfond i forbindelse med prosjektet til lokal næringsutvikling. På Hjerkinntil må sentrumsområdet videreutvikles. Snøheimvegen må være åpen for sivil motorisert ferdsel fra påske til 1. november. Store ringvei bør beholdes som sykkelvei.

Dovrefjellrådet

Veien inn til Snøheim bør bestå, og ferdselen bør foregå i organiserte former.

Forsvarsbygg (FB)

Med bakgrunn i Stortingets vedtak i 1999, er Forsvarsbygg skeptisk til å etterlate militære anlegg i Hjerkinntil skytefelt til sivil bruk, da disse vil bli oppfattet som etterlatenskaper etter Forsvaret. FB legger til grunn at de skal fjerne anlegg i tråd med krav satt av myndighetene. Uttalelsen er detaljert i forhold til hvilke anlegg som skal fjernes. Kostnader til andre prosjekter enn fjerning av anlegg anses i utgangspunktet ikke som Forsvarets oppgave. FB vil komme tilbake til endelig fastsetting av tilbakeføringstilstand etter bevilgningsvedtak i Stortinget. Det bør da gjennomføres en kost-nytte vurdering av enkelt-tiltak, spesielt tilbakeføring av veistrekningen fra Hjerkinntil Stridåbrua.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM-MR)

FM-MR anbefaler at alle veiene i feltet fjernes.

Fylkesmannen i Hedmark (FM-He)

FM-He gir sin tilslutning til restaureringsplanforslaget, og til forslaget til visjons- og tilbakeføringsplan i den grad dette ikke er i strid med restaureringsplanforslaget.

Riksantikvaren (RA)

Ingen merknader til restaureringsplanen for Hjerkinnskytefelt.

Dovre fjellstyre

Fjellstyret er positivt til tilbakeføringsarbeidet. Utmarksbasert turisme må kunne ha sin plass innenfor området. Bilvegen til Snøheim anbefales opprettholdt. Det etableres en enkel gang- og sykkelsti fra Geitberget til Grisungvatna.

Lesja fjellstyre

Enkelte byggverk bør bevares som kulturminner. Veggen fra Hjerkinnskytefeltet til Snøheim bør opprettholdes.

Skytefeltvegene i Lesja kommune fjernes.

Statens vegvesen

Vegvesenet har ingen merknader til planene.

Snøhetta villreinnemnd

Det anbefales at det etableres et senter for aktiv forvaltning på Hjerkinnskytefeltet.

Snøheimvegen beholdes fram til skytefeltet er ferdig ryddet. Det gjøres da en evaluering av hva som skal gjøres med vegen. Snøheimvegen må stenges med bom, og den motoriserte ferdselen må skje i kontrollerte former med minibuss til fastsatte tider. Det må ikke bygges nye permanente parkeringsplasser.

Alle andre veier må tilbakeføres slik at disse ikke er mulig å kjøre med bil.

Organisasjoner, grunneier med flere**Statskog**

Statskog er grunneier på hele arealet.

Hjerkinnskytefeltet må kunne utvikles og tilrettelegges for næringsvirksomhet.

Vegen fra Hjerkinnskytefeltet til Stridåbrua bør beholdes, og det bør etableres en parkeringsplass i enden av vegen. Øvrige veier og anlegg fjernes.

Norges naturvernforbund (NNV)

NNV støtter planene for tilbakeføring av skytefeltet. De støtter planene om å innlemme store deler av skytefeltet i nasjonalparken. NNV mener veiene i skytefeltet må fjernes.

Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF)

NJFF støtter planene om tilbakeføring av skytefeltet. Av hensyn til dyrelivet bør alle veiene i feltet tilbakeføres.

Folkeaksjon redd Dovrefjell (FARD)

FARD mener hele skytefeltet må innlemmes i nasjonalparken. Veiene og anleggene i feltet må fjernes. Det må gjennomføres en ny vurdering av forurensingsrisiko for å sikre at området er sikret etter at forsvaret forlater området.

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (Sabima)

Sabima er svært positive til tilbakeføringsarbeidet. De mener anlegg og veier må fjernes.

Den norske turistforening (DNT)

DNT har i eget brev til Miljøverndepartementet lagt til grunn at alle veiene i feltet må fjernes uavhengig av hva som skjer med Snøheim.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO)

FRIFO støtter tilbakeføringsplanene for Hjerkinns skytefelt. Av hensyn til dyreliv og et mål om å øke inngrepsfrie naturområder må tekniske anlegg i området som veier, målområder og lignende fjernes.

Friluftsrådernes landsforbund (FL)

FL mener at mulighetene for tilbakeføring av veiene må gjøres fullt ut.

Reiselivsbedriftens landsforening (RBL)

RBL ønsker at Snøheimveien fra Hjerkinns til nasjonalparkgrensa kan holdes åpen for motorisert ferdsel. RBL ønsker at vegen fra Hjerkinns til Grisungvatna blir beholdt som sykkelveg.

Dovre næringsforening

Vegen til Snøheim beholdes åpen for motorisert transport fra påske og fram til 1. november. Det bør anlegges en parkeringsplass for biler/busser i nærheten av Snøheim. Næringsforeningen ønsker at vegen fra Hjerkinns til Grisungvatna blir sykkelveg. Under oppryddingsperioden bør vegen fra Stridåbrua til Maribu være åpen for sivil bruk på lik linje med dagens praksis.

Oppland sau- og geitalslag

Beiteinteressene må kunne utnyttes i minst samme omfang som i dag. Veger som nyttes i samband med beitebruken må opprettholdes og ikke tilbakeføres.

Lesja bondelag

Bondelaget vektlegger at området må ryddes for eksplosiver for å sikre både mennesker og dyr. Bondelaget ønsker at vegen til Stridåbrua består på grunn av beitebruken. Området må tilrettelegges for beiteing med blant annet sankekvear.

Lesja sau og geitalslag

De tyngre anleggene i området bør fjernes, mens veier som kan være nyttige for beitebruken må bestå.

Villreintrådet i Norge

Det beste ville være å legge ned bilvegene, og anlegge en gang/sykkelsti innover fra Hjerkinns. Hjerkinns hus bør etableres som nasjonalparksenter. Reinheim bør legges ned og turisttrafikken kanaliseres via Snøheim.

Snøhetta villreirutvalg

Den menneskeskapte trafikken bør kanaliseres langs Snøheimvegen.

Andre:**Asbjørn M. Bentsdal og Ola Jo Botheim**

De tidligere eierne av setrene i skytefeltet ønsker å overta disse. Bilvegen til Rolstadsetrene bør bli liggende av hensyn til framtidig bruk.

Georg Hukkelås

Hukkelås mener at vern er negativt. Veiene i feltet må bevares.

Ketil Rykhus

Rykhus mener at planene må gjøres mer konkrete.

4.0 MERKNADER TIL HØRINGS-DOKUMENTET

4.1 Generelle høringsuttalelser

Merknader

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), Friluftsrådene landsforbund, Norges naturvernforbund, Folkeaksjon redd Dovrefjell, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (Sabima), Norges jeger- og fiskerforbund, Forsvarsbygg, Fylkesmannen i Hedmark, Statskog SF, Den norske turistforening, Riksantikvaren, Reiselivsbedriftens landsforening, Dovre næringsforening, Lesja kommune, Dovre kommune, Oppdal kommune, Folldal kommune, Oppland fylkeskommune, plan og miljø, Dovrefjellrådet, Dovre fjellstyre, Villreinrådet i Norge, Lesja fjellstyre, Snøhetta villreinutvalg og Snøhetta villreinnemnd er positive til de foreliggende planene.

Georg Hukkelås er negativ til at det arbeides med å tilbakeføre skytefeltet med sikte på vern etter naturvernloven.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen ser positivt på den mottakelsen tilbakeføringsprosjektet på Hjerkinna har fått. Prosjektet vil kunne få stor betydning for bevaring av biologisk mangfold på Dovrefjell, og i særdeleshet for villreinen og tilbakeføring av arealer til villmark. Dette er en av de første gangene det i Norge planlegges tiltak som kan resultere i at villreinen og høgfjellsøkosystemet får betydelig bedret livsvilkår. Terje Skogland har i sin bok "Villrein fra urinnvåner til miljøbarometer" fra 1994 beskrevet økosystemene i fjellet, med fokus på villreinen. Skogland slår fast at *"nesten daglig skjer det lokalt noen nye inngrep i villreinområdene. Det som kjennetegner situasjonen, er mangel på helhetstenkning når det gjelder planlegging av nye hytteområder, vinterbrøyting av fjellveier, nye driftsveier i fjellet etc, nye merkede eller oppkjørte skiløyper inn i villreinområder."*

NINA stipulerer at villreinstammen i Snøhetta villreinområde kan økes med 10-15 % dersom villreinen sine hensyn blir førende for tilbakeføringen. Nedleggningen av skytefeltet vil også kunne ha en positiv effekt for fuglelivet.

Dersom man fjerner alle vegene i feltet, vil inngrepsfrie areal mer enn 5 kilometer fra større teknisk anlegg, øke betydelig (196 000 dekar). Dette gjør prosjektet unikt i norsk og internasjonal sammenheng. Tilbakeføringen av Hjerkinna skytefelt vil også kunne gi betydelig mindre motorisert ferdsel i høgfjellet og større tilgjengelig areal for friluftsliv bygd på norske tradisjoner uten tilrettelegging.

Fylkesmannen har videre merket seg at utredningene knyttet både til dyre-, planteliv, kulturminner, friluftsliv, forurensing og næringsutvikling er blitt positivt mottatt. Det er ikke uenighet om de faglige utredningene som er gjort i forbindelse med å dokumentere effekter på dyre- og plantelivet, friluftsliv, lokal bruk m.m.

Fylkesmannens konklusjon

Prosjektet er godt mottatt av de som har avgitt høringsuttalelse. Det vil gi en positiv effekt for bevaring av biologisk mangfold, inngrepsfri natur og det tradisjonelle friluftslivet uten tilrettelegging.

4.2 FORURENSING AV VANN OG GRUNN

Merknader

Folkeaksjon redd Dovrefjell mener det må gjøres en ny vurdering av forurensingssituasjonen i skytefeltet.

Forsvarsbygg mener at det ikke er behov ut i fra forurensingsforhold å fjerne all gruvegrusen fra eksisterende anlegg. Den massen som flyttes i feltet planlegges sikret ved Storranden.

Fylkesmannens vurdering

Rapportene fra NIVA i 2002 og 2003 dokumenterer den generelle statusen for avrenning av metaller til vann og biologiske effekter av dette i skytefeltet.

Utlekking av metaller som følge av Forsvarets bruk, er anslått i disse utredningene til generelt å være små. Men i enkelte områder er det dokumentert avrenning til vatn. Selv om nivåene generelt er lave (i laveste og nest laveste klasse i Tilstandsklassifiseringssystemet) er det vist til en konsentrasjonsøkning på 10-60 ganger for sink, nikkel og kopper fra øverst til nederst i Grisungbekken. Denne økningen er blant annet påvist i områder der det er brukt gruvegrus på veier og anlegg. Gruvegrusen har et høyt innhold av tungmetaller og vil i følge NIVA utgjøre en forurensningsfare ved avrenning til vann. Gruvegrusen er brukt som fyllmasse på veier og andre anlegg i skytefeltet. Forsvarsbygg har anslått mengden gruvegrus som er brukt i feltet til 100.000 m³. Store deler av denne massen ligger på Snøheimvegen, Haukberget og HFK-sletta.

I høringsdokumentet for naturrestaurering av Hjerkinnskytefelt var det lagt til grunn at det var behov for ytterligere utredninger, spesielt knyttet til Storranden. I tillegg blir det gjennomført ytterligere utredninger knyttet til de mer intensivt brukte områder i Grisungdalen og demoleringsplassene i Svånådalen og Grisungdalen. For avfallsplassene ved Storranden blir det gjennomført en omfattende prøvetaking for å kartlegge grunnvann og forurensningsfare før endelig tilbakeføringsnivå velges. Det er spesielt utlekkingsfaren fra eksisterende fyllplasser som nå blir kartlagt, samt mulighetene for å sikre overskuddsmasser i området. Dette er tilkjørte masser som skal fjernes fra de områdene de ligger i.

I følge NIVA kan gruvegrusen utgjøre en forurensningsfare i de områdene som er erosjonsutsatt. Fylkesmannen mener derfor at det må gjennomføres tiltak for å fjerne denne faren for utlekking til vassdragene. Ut fra nåværende dokumentasjon er fylkesmannen enig med forsvarsbygg i at det ikke er behov for å fjerne all utkjørt gruvegrus av hensyn til forurensningsfare. Men i områder som er erosjonsutsatt må det gjennomføres tiltak. Dette gjelder blant annet HFK-sletta og vegen fra Stridåbrua til Snøheim. Fylkesmannen vil derfor be Forsvarsbygg om å utarbeide en plan for behandling av gruvegrusen.

Når disse utredningene foreligger, må Forsvarsbygg fremme en søknad om tillatelse etter forurensningsloven for de tiltakene som må gjennomføres i Hjerkinnskytefelt. Fylkesmannen ble i brev fra SFT av 03.07.03 delegert forurensingsmyndighet for Hjerkinnskytefelt.

Det er et mål at den naturlige vannkjemien skal sikres for framtiden. Fylkesmannen vil i den videre behandlingen vektlegge målet om at avrenning til vann ikke skal påvirke den naturlige vannkjemien. Generelt er vannkjemien god, men i enkelte avgrensede områder må det gjennomføres tiltak blant annet ved Storranden og demoleringsplassene. Ved fjerning av skytevoller skal man vurdere om disse kan renses for ammunisjonsrester, før beslutning fattes om deponering. Ammunisjonsrestene sendes da godkjent destruksjonsanlegg.

Når det gjelder eksisterende fyllplasser på Storranden mener fylkesmannen at disse enten må fjernes eller sikres. Dersom man velger å fjerne fyllplassene kan et alternativ være å bruke gruvene på Hjerkinns som deponi. Det andre alternativet er å sikre eksisterende fyllplasser på Storranden, og bruke disse til å sikre deponerte forurensa masser fra skytefeltet (sikringsvoller, veidekke, o.a.). Begge løsningene må vurderes i forhold til landskapsmessig inntrykk, forurensing og framtidig overvåking. Dette er særlig viktig dersom det legges masse på disse avfallsplassene som kan vanskeliggjøre tiltak på et senere tidspunkt. Deponiforskriftens krav skal legges til grunn for fyllplassene. Det er derfor nødvendig å skille på farlig avfall og inert avfall.

Ut i fra forurensningshensyn er det nødvendig å få kontroll med eksisterende fyllplasser på Hjerkinns for å hindre fare for utlekking i forhold til vassdrag. Det må derfor, avhengig av hva slags løsning som velges, etableres et overvåkingsprogram for kontroll av forurensa masser i skytefeltet.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen avventer søknad i forhold til forurensingsloven for de tiltakene som skal gjennomføres i skytefeltet.

4.3 KULTURMINNER

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens vurdering

Ingen av forsvarrets anlegg er vurdert til å ha kulturhistorisk verdi som enkeltobjekter. Området inneholder verdifulle kulturmiljøer i området ved Grisungvatna, Einøvlingen, Rollstadsetra og Svånålegret. De mest verdifulle kulturminnene i området er knyttet til tidligere tiders jakt og fangst på villrein. I området er det også spor etter tidligere historiske veier.

De eldre blenderingene (støpte og oppmurte dekningsbunkre) ved Kolla, Tjørnhøi og Tverrfjellet er i stor grad naturlig revegetert og ligger lite synlig. De anses derfor å kunne bli liggende som kulturminner.

I forbindelse med fjerning av tekniske anlegg og blindgjengere må det tas spesielt hensyn til kulturminnene. Sprenging av blindgjengere nærmere enn 5 meter fra et varig vernet kulturminne må avklares særskilt med fylkeskonservatoren. Kulturminner må ikke skades under ryddeprosessen. Det er kulturminner over hele feltet, og ryddemannskapene må få særskilt opplæring for å kunne identifisere disse.

I forbindelse med høringen er det ikke kommet ytterligere kommentarer i forhold til kulturminner.

Fylkesmannens tilrådning

De utredningene som er utarbeidet gir et godt grunnlag for tilbakeføringen. Forsvaret må legge opp til et nært samarbeid med Oppland fylkeskommune knyttet til varig verna kulturminne.

4.4 VEGER OG ANDRE TEKNISKE ANLEGG

4.4.1. Snøheimvegen fra avkjøring Rollstadsæter til Stridåbrua

Merknader

Statskog, Dovre kommune, Reiselivsbedriftens landsforening, Dovre næringsforening, Oppdal kommune, Oppland fylkeskommune, plan og miljø, Dovrefjellrådet, Dovre fjellstyre, Villreinnrådet i Norge, Lesja fjellstyre, Lesja bondelag og Snøhetta villreirutvalg ønsker å beholde veien.

Snøhetta villreinnemnd vil at det skal gjennomføres en ny evaluering av vegen etter at feltet er ryddet. Villreinnemnda er negativ til at det etableres nye parkeringsplasser langs vejen.

Forsvarsbygg ønsker å vurdere denne strekningen på nytt etter at oppryddingen i feltet er godt igangsatt.

Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådene landsforbund Norges naturvernforbund, Folkeaksjon redd Dovrefjell, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, Norges jeger- og fiskerforbund, Villreinnrådet i Norge og Fylkesmannen i Hedmark mener at vejen bør fjernes.

Fylkesmannens vurdering

Fagutredningene har dokumentert store miljøgevinster ved fjerning av veiene både i forhold til dyreliv og gjenoppretting av urørt natur. Spesielt for villreinen er menneskelig aktivitet langs denne vejen svært uheldig. Villreinnemnda ønsker ikke at det skal tilrettelegges for nye parkeringsplasser på denne vegstrekningen av hensyn til villreinen. Ved å beholde vejen vil man ikke utnytte potensialet for gjenskaping av opprinnelig natur i området. 55.000 dekar vil da ikke bli lagt til "villmarkssonen" som ligger mer enn 5 kilometer fra et større teknisk inngrep. Dette utgjør 30 % av det som det er mulig å øke denne sonen med i tilbakeføringsplanen.

Ved ikke å tilbakeføre denne vejen vil en også legge til rette for motorisert ferdsel i høgfjellet på bekostning av et tradisjonelt og naturnært friluftsliv basert på fot- og sykkelkultur. Ved å fjerne vejen vil det bli mulig å legge til rette for opplevelsesturisme/guidet virksomhet i urørt natur. Mye tyder på at denne type virksomhet vil bli betydelig mer etterspurt i framtida enn muligheten til å kjøre inn i hjertet av fjellet.

Forsvaret har bruk for vejen i forbindelse med oppryddingen i feltet. Denne delen av vejen kommer til å bli brukt av Forsvaret fram mot 2020. Det er derfor mulig å utsette den endelige avgjørelsen av om denne vejen skal fjernes helt eller delvis. Dette gjelder både i forhold til selve vejen og massetak. Dersom en slik utsettelse blir valgt, legges det til grunn at åpningen av vejen for sivil motorisert ferdsel begrenses til perioden 01.07 til 01.10. I denne perioden må sivil ferdsel styres i forhold til forsvarrets restaureringsarbeid. I tillegg legger fylkesmannen til grunn at det ikke skal anlegges nye parkeringsplasser langs vejen. En slik begrensning av bruken begrunnes i hensynet til villreinen. Vi viser til aktuell fagrappport om dette.

Dersom det blir besluttet at vejen helt eller delvis skal fjernes, vil det kunne bli stilt krav til Forsvaret om at veglinje, skjæringer og massetak fjernes/gjenfylles og tilrettelegges for naturlig revegetering gjennom planering og bearbeiding av mineralmassene til mest mulig

opprinnelig terrengtilstand. Det skal da gjøres en vurdering av om all gruvegrus skal transporteres bort for deponi, alternativt den delen av grusen som er utsatt for erosjon. Revegetering skal iverksettes der forutsetningene for naturlig gjenvekst er begrenset og der revegetering anses å gi en forholdsmessig stor gevinst.

Fylkesmannens tilråding

Fagutredningene knyttet til dyreliv, spesielt villrein, er entydige på at vegen bør fjernes. Hensynet til inngrepsfri natur og et naturbasert friluftsliv tilsier det samme. Flere høringsinstanser har argumentert for at vegen bør ligge av hensyn til bedret tilgjengelighet til området og av hensyn til næringsvirksomhet. Det må her gjøres en avveining mellom flere interesser. Vi har i dag nok kunnskap til å ta en slik prinsippavgjørelse knyttet til denne vegstrekningen. Fylkesmannen mener allikevel at det er bør gjøres en ny vurdering av restaureringsbehovet på denne veistrekningen på et seinere stadium av tilbakeføringsprosjektet. Det legges til grunn at en eventuell åpningen av vegen for sivil motorisert ferdsel i restaureringsperioden begrenses til perioden 01.07 til 01.10.

4.4.2. Veg, massetak og plasser ved Snøheimvegen fra Stridåbrua til Snøheim

Merknader

Dovre kommune, Reiselivsbedriftens landsforening, Dovre næringsforening, Oppdal kommune, Oppland fylkeskommune, plan og miljø, Dovrefjellrådet, Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre og Snøhetta villreinutvalg ønsker at vegen skal beholdes. Snøhetta villreinnemnd vil at det skal gjennomføres en ny evaluering av vegen etter at feltet er ryddet. Villreinnemnda er negative til at det etableres nye parkeringsplasser langs vegen.

Statskog, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes landsforbund Norges naturvernforbund, Folkeaksjon redd Dovrefjell, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, Villreinerådet i Norge, Norges jeger- og fiskerforbund og Fylkesmannen i Hedmark mener at vegen bør fjernes.

Fylkesmannens vurdering

Deler av vegstrekningen ligger innenfor Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. I Kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002 er det begrunnet hvorfor området er tatt med i nasjonalparken. Det ble lagt til grunn at nedleggingen av Hjerkinns skytefelt skulle planlegges gjennom pågående prosesser. Det er nå avklart gjennom høringen at en bruk av Snøheim i DNT regi ikke trenger veg. DNT ønsker ikke veg til ei eventuell turistforeningshytte i området. (Miljøverndepartementet vil avklare hva som skal skje med Snøheim, som nå er i Forsvarets eie.) Den vegstrekningen som ligger i nasjonalparken skal derfor fjernes, sammen med resten av vegen ned til Stridåbrua. Fjerningen av denne vegen er positivt blant annet i forhold til villreinen, fuglelivet, og landskapsestetisk. Fylkesmannen anbefaler at gruvegrusen fjernes fra toppdekket av veien, og gjenværende masse sorteres og formes til mest mulig opprinnelig terrengoverflate og form. Det må tilføres masse for å forme et opprinnelig landskap ved massetakene. Det skal legges stor vekt både på å fjerne anleggets visuelle fjernvirkning som gjenskaping av opprinnelig terreng. Revegeteringstiltak iverksettes der det er potensial for å få etablert ny vegetasjon.

Fylkesmannens tilrådning

Vegen fjernes og restaureringstiltak iverksettes. For en nærmere begrunnelse vises det til det som er sagt foran, samt at deler av strekningen ligger innenfor eksisterende nasjonalpark.

4.4.3. Rollstadseterene og Rollstadsetervegen

Merknader

Dovre kommune, Oppdal kommune, Oppland fylkeskommune, Asbjørn M. Bentsdal og Ola Jo Botheim vil at vegen skal bestå.

Statskog, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes landsforbund Norges naturvernforbund, Folkeaksjon redd Dovrefjell, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, Villreinerådet i Norge, Norges jeger- og fiskerforbund og Fylkesmannen i Hedmark mener at vegen bør fjernes.

Fylkesmannens vurdering:

Det er ikke kommet fram synspunkter på hva bygningene skal brukes til. Trolig vil Forsvarsbygg selge bygningene. Framtidig bruk av bygningene må ivareta områdets kulturminneverdi. Vegen bør fjernes og det må etableres en sti inn til hyttene.

Fylkesmannens tilrådning

Setrene sikres i sin nåværende bygningsmessig utforming. Rollstadsetervegen fjernes.

4.4.4. Store ringveg

Merknader

Dovre kommune, Reiselivsbedriftens landsforening, Dovre næringsforening, Oppdal kommune og Dovre fjellstyre ønsker at det etableres en gang/sykkelveg fra Hjerkinntil Grisungvatna.

Oppland fylkeskommune ønsker at hele ringvegen skal tilrettelegges som sykkelveg. Statskog, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes landsforbund Norges naturvernforbund, Folkeaksjon redd Dovrefjell, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, Villreinerådet i Norge, Norges jeger- og fiskerforbund og Fylkesmannen i Hedmark mener at vegen bør fjernes. Lesja fjellstyre ønsker at den delen av vegen som ligger i Lesja blir fjernet. Lesja kommune ber om at veiene mellom Grisungen og Dovre sin grense ved Maribu fjernes.

Fylkesmannens vurdering

En av de største miljøgevinstene i prosjektet er fjerning av ringveien fra Hjerkinntil Grisungvatna og videre til Stridåbrua, både i forhold til å gjenskape urørt natur, bedring av villreinen sine livsvilkår, i forhold til landskapsestetikk og hensynet til annet fugle- og dyreliv. Fagutredningene som ble utarbeidet var, med unntak av reiselivsutredningen, tydelige på de positive følgene av å fjerne denne veien. I reiselivssammenheng er det ikke dokumentert hvilken effekt en sykkelvei fra Hjerkinntil Grisungvatna vil kunne få. Ut i fra en totalvurdering mener fylkesmannen at denne veistrekningen bør fjernes. Tilrettelegging for sykling over Dovrefjell langs E6 bør gjøres langs gamle Kongeveg.

Fylkesmannen anbefaler derfor at vegen blir tilbakeført til opprinnelig terrengtilstand. Massetak og fyllinger restaureres. Broene over elva fjernes og elvekanten sikres. De største kravene til tilbakeføringsstandard stilles i Grøndalen. Her skal vegen tilbakeføres til mest mulig opprinnelig terrengtilstand. Revegeteringstiltak prioriteres særlig høyt i dette området. På øvrige deler av ringvegen skal vegen fjernes og tilrettelegges for naturlig revegetering gjennom planering og bearbeiding av mineralmassene til mest mulig naturlig terrengtilstand. Revegetering iverksettes der forutsetningene for naturlig gjenvekst er begrenset og der det anses å gi forholdsmessig stor gevinst. På strekningen Tverrfjellet-Grisungvatna er reduksjon/fjerning av veiens synbarhet i fjernvirkning særlig viktig, og revegeteringstiltak skal prioriteres.

OP-hytte ved Grisungvatna og Maribu rives. Betongbunkeren ved demoleringsplass i Svånådalen rives.

Fylkesmannens tilrådning

Vegen og øvrige anlegg fjernes og revegeteringstiltak gjennomføres.

4.4.5. Vegen opp til Terminalhytta ved Tverrfjellet

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens vurdering

Veglinje og massetak fjernes/gjenfylles og tilrettelegges for langsiktig naturlig revegetering gjennom planering og bearbeiding av mineralmassene til mest mulig naturlig terrengtilstand. Reduksjon/fjerning av anleggets synbarhet i fjernvirkning er særlig viktig, og revegeteringstiltak prioriteres med dette siktemål.

Terminalhytta på Tverrfjellet beholdes, forutsatt at det etableres ny gang-adkomst via gruveområdet, og at hytta tilpasses og nyttes til informasjonsformål for Dovrefjell og tilbakeføringsprosjektet. Dersom dette ikke er mulig eller ønskelig, rives bygningen.

Fylkesmannens konklusjon

Veien fjernes. Terminalhytta brukes som informasjonspunkt for prosjektet. Etter at prosjektet er gjennomført må det tas stilling om hytta skal rives eller overdras andre eiere.

4.4.6. Lille ringvei

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens vurdering

Veglinje og massetak fjernes/gjenfylles og tilrettelegges for naturlig revegetering gjennom planering og bearbeiding av mineralmassene til mest mulig naturlig terrengtilstand. Revegetering iverksettes der forutsetningene for naturlig gjenvekst er særlig begrenset og der revegetering anses å gi forholdsmessig stor gevinst.

Fylkesmannens tilrådning

Veien fjernes.

4.4.7. Veggen/kjørespor fra Haukberget til Einøvlingen

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens tilrådning

Kjøresporet revegeteres naturlig og skjemmende blokk langs sporet fjernes.

4.4.8. Gevær – og håndgranatbaner mellom Grautbekken og Svåni

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens tilrådning

Områdene tilbakeføres med sikte på å gjenskape den opprinnelige terrengformen. Revegetering iverksettes der forutsetningene for naturlig gjenvekst er særlig begrenset og der revegetering anses å gi forholdsmessig stor gevinst.

4.4.9. Massetak og fyllinger ved Storråndvegen

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens tilrådning

Uttakene fylles med overskuddsmasser fra tilbakeføringsprosjektet og formes til mest mulig naturlig terrengform og -overflate. Forurensede fyllmasser sikres spesielt etter egen plan fra Forsvarsbygg. Planen skal godkjennes av fylkesmannen i Oppland som forurensningsmyndighet. Revegeteringstiltak prioriteres særlig høyt i dette området.

4.4.10. HFK-sletta

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens tilrådning

Området for HFK-sletta skal saneres ved delvis fjerning av tilkjørte masser, gjenskaping av naturlige terrengformer og gjenåpning av vannveier gjennom området. Reduksjon/fjerning av anleggets synbarhet i fjernvirkning er særlig viktig, og revegeteringstiltak prioriteres med dette siktemål.

4.4.11. Haukberget I og II

Merknader

Ingen merknader i høringen.

Fylkesmannens tilrådning

Alle kjøretraséer, voller og blenderinger fjernes for å gjenskape mest mulig opprinnelig terrengformasjon. Reduksjon/fjerning av anleggets synbarhet i fjernvirkning er særlig viktig, og revegeteringstiltak prioriteres med dette siktemål.

All bygningsmasse må fjernes.

4.5 AMMUNISJONSRESTER OG BLINDGJENGERE

Merknader

Lesja kommune legger til grunn at blindgjengere og ammunisjonsrester er Forsvarets ansvar.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen avventer militær utredning på området, og støtter vedtaket i Lesja kommune om at dette er et ansvar Forsvaret vil ha for all framtid. Uavhengig av hva slags vern eller sivil bruk som blir valgt for skytefeltet, må området ryddes og ha en akseptabel sikkerhet i forhold til mennesker og dyr.

Dersom deler av skytefeltet blir tilbakeført på en slik måte at vern etter naturvernloven som nasjonalpark og landskapsvernområde blir mulig, krever dette en betydelig opprydding og fjerning av blindgjengere. I tillegg ligger Hjerkinnområdet lett tilgjengelig for opplevelsesturisme og friluftsliv fra E6 over Dovrefjell. Dette krever at oppryddingen i feltet blir utført på en god måte. Forsvaret må gjennomføre årlige ryddinger i skytefeltet. Det er realistisk å gjennomføre en opprydding i skytefeltet i løpet av en periode på 20-25 år. Denne oppryddingen er helt nødvendig for at feltet kan leveres tilbake til sivil bruk.

Fylkesmannens tilrådning

Opprydding av blindgjengere og øvrige militære installasjoner/utstyr er nødvendig både i forhold til framtidig vern etter naturvernloven, for reiseliv, friluftsliv, beitebruk m.v.

5.0 FRAMTIDIG VERN ETTER NATURVERNLOVEN

Merknader

Folkeaksjon Redd Dovrefjell mener at hele skytefeltarealet burde innlemmes i Dovrefjell-Sunnalsfjella nasjonalpark.

Lesja kommune har ingen merknader til at Grøndøl blir innlemmet i nasjonalparken. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), Friluftsrådene landsforbund, Norges naturvernforbund, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (Sabima), Norges jeger- og fiskerforbund og Fylkesmannen i Hedmark støtter de visjonene til vern etter naturvernloven som lå i naturrestaureringsplanen. Kommunedelplanen har som forslag at området går over fra Spesialområde Forsvar til et LNF område i kommuneplanens arealdel. Deretter skulle det tas stilling til hvilke områder som skulle vernes etter naturvernloven.

Andre høringsuttalelser sier ikke noe spesielt om hva slags vern som skal velges.

Fylkesmannens tilrådning

Et endelig verneforslag skal utarbeides når tilbakeføringen og restaureringen av naturen i Hjerkinns skytefelt er ferdig. I høringsdokumentet for naturrestaurering av Hjerkinns skytefelt er det vist en skisse for framtidig vern etter naturvernloven. Det blir nivået på oppryddingen som vil være avgjørende for hva slags vern som er mulig i området. Nivået på tilbakeføringen vil få betydning for om området kan vernes som nasjonalpark, landskapsvernområde eller bli en del av et LNF område etter plan og bygningsloven. Fylkesmannen har lagt til grunn at de områder som kan tilbakeføres til nasjonalpark skal framstå som urørte uten veger og større tekniske anlegg, mens verneformen landskapsvernområde kan brukes i de områdene hvor tilbakeføringen ikke blir helt fullstendig. Nærområdet til Hjerkinns hus skal utvikles videre med sikte på annen næringsvirksomhet, og på den bakgrunn bli et LNF-område.

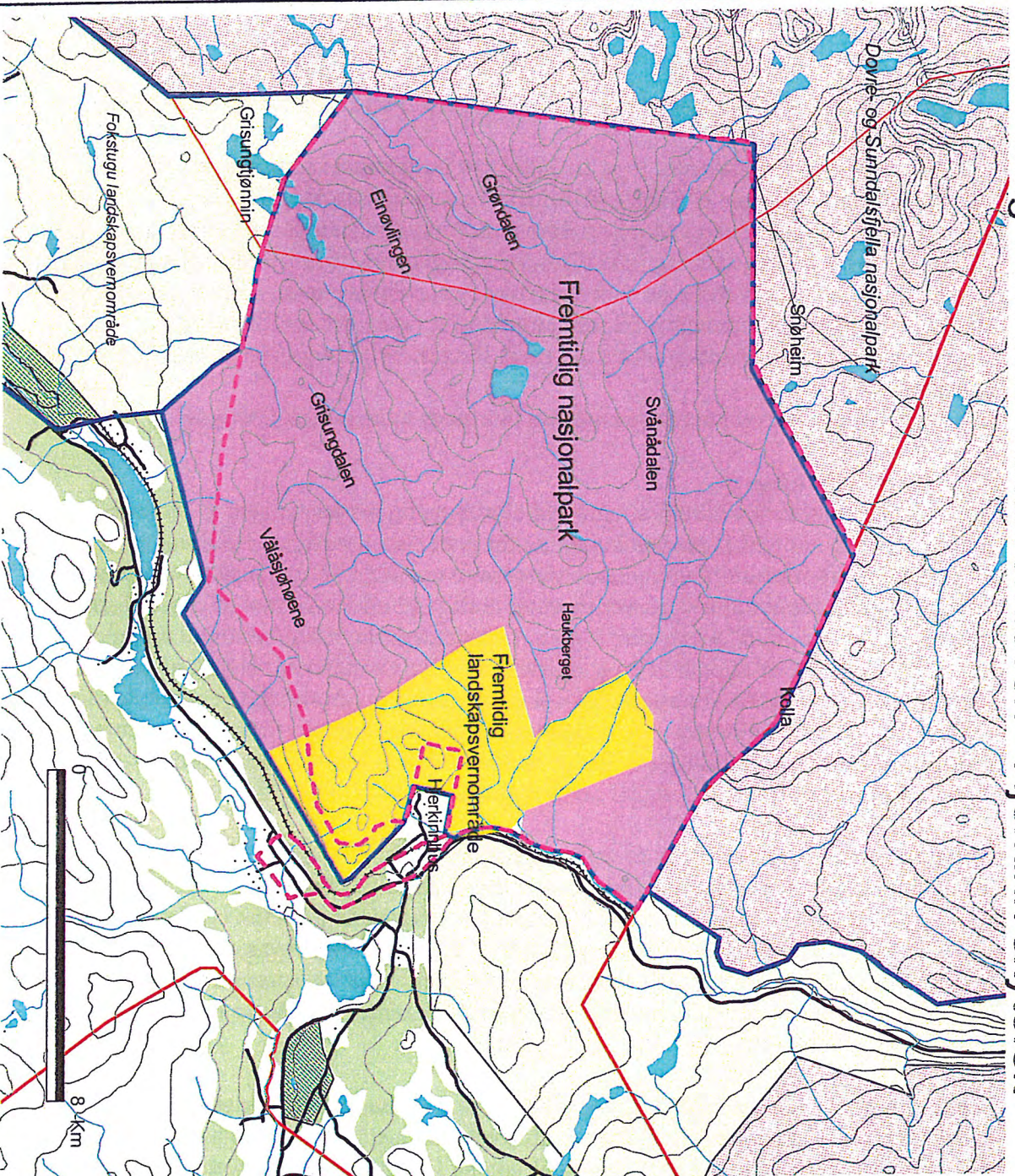
Dersom naturrestaureringen blir som foreslått i dette dokumentet kan 155 000 dekar av skytefeltarealet bli innlemmet i nasjonalparken, mens et landskapsvernområde på 20 000 dekar blir opprettet fra Hjerkinns inn mot Storranden. Foreliggende plan viser hvilke krav som skal stilles til tilbakeføringen, og denne skal legges til grunn for forsvarets avvikling av anlegg m.m. Mulighetene for å utvide eksisterende verneområder og opprette nye oppfyller Stortingets krav om at områdene i Hjerkinns skytefelt skal kunne innlemmes i eksisterende verneområder på Dovrefjell.

Tilbakeføringen vil være et vesentlig bidrag til å sikre og bedre livsbetingelsene for høg fjellsøkosystemet på Dovrefjell. Dette er naturtyper med et artsutvalg som Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på. Spesielt artene fjellrein, jaktfalk, myrhauk og fjellerke er typiske arter i dette økosystemet.

Floraen innenfor skytefeltet inneholder en rekke sjeldne plantearter som dovrevalmue, dovreløvetann, knutshørapp og norske ansvarsarter som fjellmarinøkkel og bleikrublom. Det opprinnelige artsmangfoldet innenfor skytefeltet er av internasjonal verneverdi.

Det er et mål å øke andelen areal lengre enn 5 kilometer fra et større teknisk inngrep. Friluftslivet skal få tilbakeført områder som er trygge og sikre. Det er unikt internasjonalt at opp mot 200 000 dekar høg fjellsareal blir tilbakeført til denne arealkategorien. Det vil bli tilrettelagt for utøvelse av et enkelt tradisjonelt friluftsliv, med enkelte merka stier og opparbeida teltplasser.

Fremtidig vern etter naturvernloven - Hjerkinn skytefelt

- Fremtidig landskapsvernområde
- Fremtidig nasjonalpark
- Eksisterende landskapsvernområde
- Eksisterende nasjonalpark
- Naturreservat
- Grønseskytefelt
- Grønses - verneområder
- Fylkes-/kommunegrensse
- Jernbane
- Veg

Kartproduksjon: FMOP-rvva 15.10.04
 Kartgrunnlag: N250kartdata
 Tiltalense: M/AD12002-R127454

Tilbakeføringen skal ta utgangspunkt i at hele Hjerkinnskytefelt, med unntak av nærområdene til Hjerkinnskytehus, vil få vernestatus etter naturvernloven. Den konkrete grensetrekkingen mellom utvidelsen av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og et landskapsvernområde fram mot Hjerkinnskytehus må vurderes når restaureringen er gjennomført.

Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark vil bli tilført urørte høgfjellsområder i dagens skytefelt, som Einøvlingen og områder ved Kolla. Gjennom rydding og fjerning av tekniske inngrep i Grøndalen og Svånådalen, kan et verdifullt område både for plantesamfunn, fugle- og dyreliv legges til nasjonalparken. I området er det også en elveslette av stor verneverdi.

Haukberget med nærområder skal tilbakeføres slik at de kan innlemmes i nasjonalparken. Drumlinen ved Haukberget er den enkeltformasjonen i feltet det knytter seg størst verneinteresse til. Restaurering av området vurderes til å være mulig gjennom å fjerne tilførte masser. Det er i liten eller ingen grad gjort skader på selve formelementet.

Det er et mål at tilbakeføringen gjøres slik at det er mulig å opprette et landskapsvernområde på ca 20.000 dekar som omfatter Storranden og framre del av Grisungdalen. Området grenser fram mot Hjerkinnskytehusområdet. Dette er et flatt område med store landskapskvaliteter som grenser inn mot nasjonalparken. Området vil, selv etter fjerning av de tekniske inngrepene som veier og militære installasjoner i lang tid bære preg av at området har vært i bruk som skytefelt. Deler av dette området kan på sikt få en status som gjør vern som nasjonalpark mulig, dersom naturrestaureringen blir vellykket.

6.0 Prioriterte områder og framdrift

Merknader

I høringen er det ikke kommet innspill ut over kommunedelplanen og naturrestaureringsplanen når det gjelder prioriterte områder og framdrift. Disse planene er stort sett i samsvar med hverandre med unntak av de områdene der det er uenighet om hvilke anlegg som skal fjernes. Dette gjelder blant annet Snøheimvegen og store ringvei fra Hjerkinntil Grisungvatna.

Fylkesmannens vurdering

Ut i fra foreliggende vurderinger bør arbeidet med fjerning av tekniske inngrep og revegetering prioriteres på følgende måte:

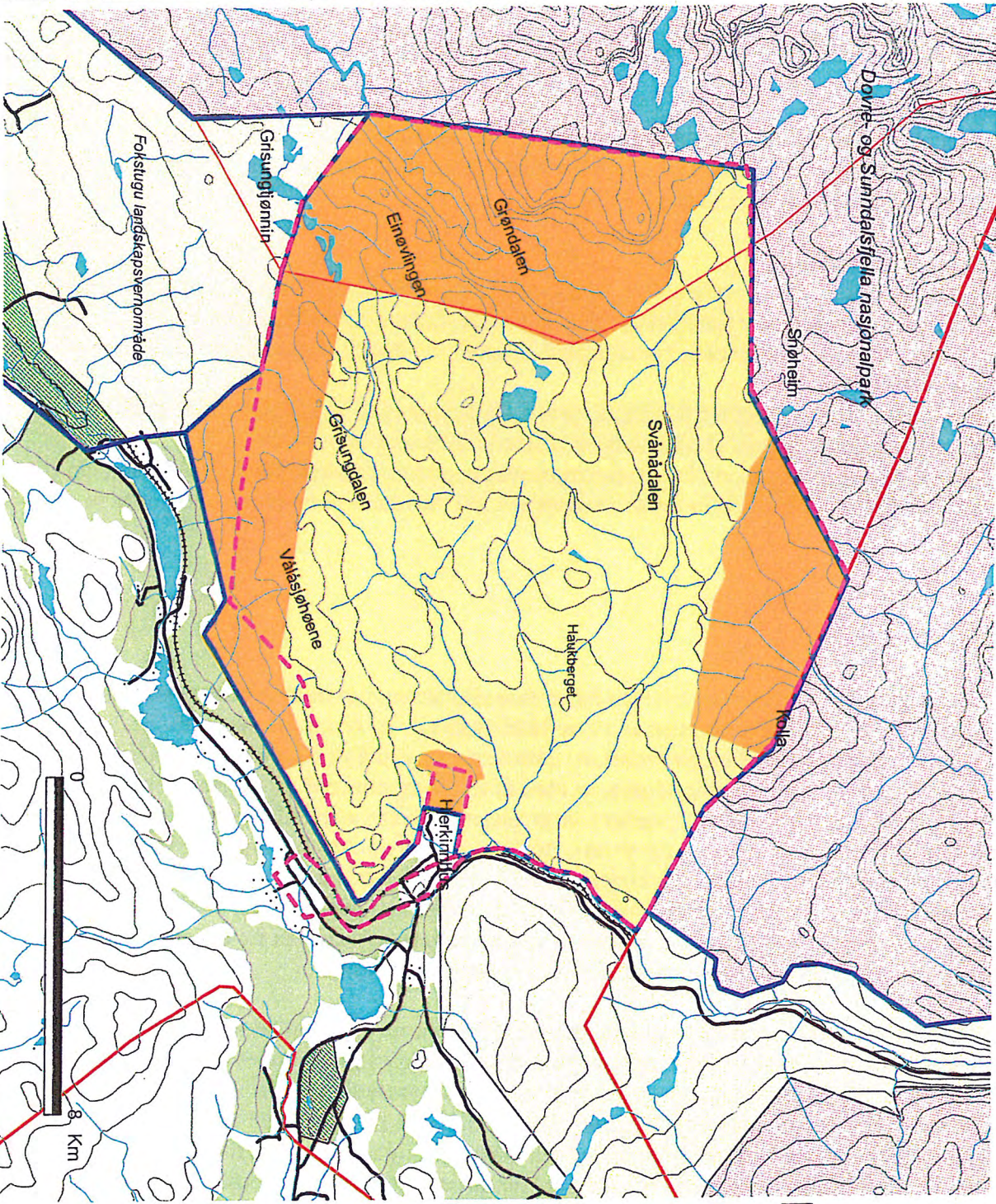
1. Snøheimvegen fra Stridåbrua til nasjonalparkgrensa
2. Grøndalen
3. Området rundt Terminalhytta på Tverrfjellet
4. Øvrige deler av Ringvegen (ekskl. Snøheimvegen fra Hjerkinntil Stridåbrua)
5. Haukberget
6. Øvrige områder

Anleggsarbeidet bør starte opp i 2005 og være avsluttet helst innen 2025. Etter dette vil forsvarrets militære organisasjon kun ha oppfølgende rydding av blindgjengere og eksplosivrester. Dette bør kunne gjennomføres uten dagens infrastruktur.

Fylkesmannens tilrådning

Det er viktig at arbeidet med å tilbakeføre skytefeltet starter så raskt som det er praktisk mulig i forhold til den øvrige militære aktiviteten. Tilbakeføringen bør starte opp i 2005 og være ferdig innen 2025. Områdene i Grøndalen, ved Kolla og rundt Terminalhytta bør være ferdig ryddet og tilbakeført innen 2010. Dette er skissert på kartet som viser framdriftsplanen for tilbakeføringen.

Framdriftsplan for tilbakeføring - Hjerkinnskyltefelt

- Tilbakeføringsperiode 2005-2025
- Tilbakeføringsperiode 2005-2010
- Skytefeltgrense
- Verneområde-grenser
- Fylkesgrense
- Kommunegrense
- Jernbane
- Veg

Kartproduksjon: FMOP-mva 15.10.04
 Kartgrunnlag: N250kartdata
 Tillatelse: MAD12002-IR127454

7.0 Avbøtende tiltak i oppryddingsperioden

Merknader

I høringen er det ikke kommet innspill ut over det som er anført i kommunedelplanen og naturrestaureringsplanen på dette punktet. Disse planene har parallelle synspunkter på disse tiltakene med unntak av Snøheimvegen.

Fylkesmannens tilråding

I oppryddingsperioden vil det være stor aktivitet inne i området. På kort sikt vil dyrelivet bli utsatt for store forstyrrelser i barmarksperioden. De mest sårbare områdene bør derfor skjermes i vårperioden. Oppryddingen må også ta spesielt hensyn til kulturminner og sårbare vegetasjonssamfunn.

Når det gjelder Snøheimvegen/Stridåbrua foreslår fylkesmannen at forsvaret får ansvar for å regulere den sivile ferdselen på en slik måte at denne ikke skaper vansker for restaureringsarbeidet, og at den ikke gir merbelastning på det sårbare dyrelivet. Fylkesmannen mener det ikke bør være sivil motorisert transport inn i skytefeltet i perioden 1. oktober til 1. juli.

8.0 Økonomi

Ved nedleggingen av Hjerkinnskytefelt faller arbeidsplasser knyttet til driften av skytefeltet bort. Oppryddingen og tilbakeføringen av skytefeltet anslås av fylkesmannen, ut i fra de pilotprosjektene Forsvaret har gjennomført, å koste mer enn 500 millioner kroner. Dette er kostnader knyttet til å fjerne blindgjengere, rydde i feltet, sikre området mot forurensing og fjerne tekniske anlegg. De utredningene som er gjennomført viser at tilbakeføringsprosjektet er teknisk og naturfaglig mulig å gjennomføre innen de rammene Stortinget ga i vedtaket knyttet til nedlegging av Hjerkinnskytefelt den 23.03.99. Fylkesmannen mener det er samfunnsøkonomisk riktig å gjøre et krafttak for å tilbakeføre Hjerkinnskytefelt på en slik måte at både dyre- og planteliv i et av Europas mest sårbare økosystem får bedret sine livsbetingelser, og at det naturbaserte friluftslivet får økte muligheter.

Naturrestaureringsprosjektet vil gi regionen gode muligheter for økonomisk utvikling. Dette gjelder aktiviteter knyttet til selve restaureringsarbeidet, og i form av ringvirkninger for næringslivet i tilbakeføringsperioden og langt fram i tid. Dovrefjell og Hjerkinnskytefelt kan bli et merkevarenavn for den norske naturarven, slik det framstår på Dovrefjell. Hjerkinnskytefeltet kan gi gode vilkår for opplevelsesbasert reiseliv knyttet til guida turer og tradisjonelt friluftsliv. Opplevelsesbasert reiseliv er en del av turistnæringen som er i betydelig vekst. Den profileringen Dovrefjell og Hjerkinnskytefelt vil kunne få gjennom restaureringsprosjektet vil bety svært mye for reiselivet med en riktig satsing.

